

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/88/2025
Identifikačné číslo spisu: 8422010003
Dátum vydania rozhodnutia: 10.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8422010003.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu, sudkyne JUDr. Beáty Javorkovej a sudcu JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obvineného Y. G., pre zločin zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 10. februára 2026 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 14. januára 2025, sp. zn. 8To/23/2024, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Y. G. odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvého stupňa“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 18. decembra 2023, sp. zn. KK-2T/1/2022 uznal obvineného Y. G. (ďalej len „obvinený“) vinným zo zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

dňa 9. apríla 2021, okolo 21:40 hod., potom ako prišiel Y. Y., na základe vzájomného telefonického dohovoru na pozemok rodinného domu obvineného Y. G. v obci X. č. XX, okres M., pri schodisku vedúceho do rodinného domu, z dôvodu vzniknutého konfliktu, obvinený Y. G. fyzicky napadol Y. Y., ktorého udrel päsťou do oblasti tváre, následne došlo k pádu Y. Y. a obvineného Y. G. na zem, kde pri tom, ako Y. Y. ležal na chrbte a obvinený Y. G. bol nad ním, ho obvinený Y. G. opakovane, najmenej 6-krát, udieral päsťami do oblasti tváre a trupu, a následne, potom čo sa obvinený Y. G. postavil, v čase keď Y. Y. bol v polohe na kolenách, ho obvinený Y. G. kopol do oblasti ľavého pleca a ľavej strany krku, následkom čoho došlo k nárazu hlavy Y. Y. o zem, čím takto obvinený Y. G. spôsobil Y. Y. zranenia, a to kožné odreniny na čele vpravo, krvné podliatiny v oblasti očí, na nose, v ľavej spánkovej oblasti, na vnútornej ploche hornej a dolnej pery, pomliaždenie a prekrvácanie mäkkých lebečných pokrývok v čelovej, temennej a spánkovej oblasti obojstranne, krvný výron pod tvrdou plenou mozgu v strednej a zadnej lebečnej jame vpravo, ťažký opuch mozgu, krvné výrony v okolí ciev v oblasti mozgového kmeňa, kde na následky vzniknutých zranení Y. Y. dňa 12. apríla 2021 v Nemocnici s

poliklinikou Poprad zomrel.

Okresný súd uložil obvinenému podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona za použitia § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov a podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona obvineného pre výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Súd prvého stupňa zároveň rozhodol podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku o povinnosti obvineného nahradiť poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni a.s. škodu vo výške 4 699,34 Eur a poškodenej L. Y. škodu vo výške 3 656,20 Eur.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku súd odkázal poškodených L. Y., I. Y., a L. M. s ich nárokmi na náhradu škody na civilný proces alebo na konanie pred iným príslušným orgánom.

Podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodenú L. Y. so zvyškom uplatneného nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces alebo na konanie pred iným príslušným orgánom.

Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením zo 14. januára 2025, sp. zn. 8To/23/2024 podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného, poškodených L. Y., I. Y., Jany M. a L. Y. zamietol.

II.

Dovolanie a vyjadrenia k nemu

Proti vyššie citovanému uzneseniu krajského súdu podal obvinený dovolanie prostredníctvom obhajcu 27. októbra 2025 z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení dovolania uviedol, že v dôsledku arbitrárneho hodnotenia dôkazov, nedostatočného a nepreskúmateľného rozhodnutia krajského súdu v kľúčových otázkach týkajúcich sa posúdenia podmienok nutnej obrany a subjektívnej stránky trestného činu, bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces. Napadnuté uznesenie spočíva v nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku pokiaľ ide o aplikáciu § 25 Trestného zákona o nutnej obrane a právnu kvalifikáciu skutku podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona namiesto kvalifikácie podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona.

Celé trestné konanie je postavené na zásadnom rozpore medzi skutkovým dejom ako ho obvinený opísal a skutkovým stavom, ktorý bez dostatočnej opory v dokazovaní ustálili súdy. V konaní nebol vytvorený reťazec priamych a nepriamych dôkazov, ktorých súhrn by viedol k preukázaniu jeho viny. Súdy v skutkovej vete úplne ignorujú počiatkový útok poškodeného a celý dej popisujú len ako jednostranný útok obvineného na poškodeného. Z výpovede obvineného použili len tú časť, kde priznáva úder a kop, aby dotvorili skutkovú vetu v jeho neprospech. Súdy tiež neprihliadli na dôkazy svedčiace v prospech obvineného.

Hoci odvolací súd nepreskúmava skutkový stav, je povinný zasiahnuť, ak sú skutkové závery súdov v extrémnom rozpore s vykonanými dôkazmi, čo predstavuje porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Súdy bez akéhokoľvek priameho dôkazu konštatovali, že obvinený zaútočil na poškodeného, hoci jediný priamy dôkaz (výpoveď obvineného) tvrdí presný opak.

Súd paušálne odmieta, že by obvinený konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom, pričom mal povinnosť skúmať, či útok svojou povahou nebol objektívne spôsobilý vyvolať afekt ovplyvňujúci racionálne ovládanie, čo je kľúčové pre aplikáciu § 25 ods. 3 Trestného zákona. Súd hodnotil situáciu výlučne ex post a neprihliadol na predchádzajúce vyhrážky, agresívne správanie poškodeného a aktívny pohyb v napätej situácii. To, že sa zbraň nenašla nevylučuje obavu obvineného, že mu hrozil útok. Súdy bezdôvodne odmietli verziu obvineného a porušili zásadu „in dubio pro reo“.

Pre naplnenie skutkovej podstaty zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona sa vyžaduje úmyselné zavinenie (aspoň eventuálny úmysel) vo vzťahu k spôsobeniu ťažkej ujmy na zdraví, a nedbanlivostné zavinenie vo vzťahu k následku smrti. Odvolací súd potvrdzuje záver o úmysle spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví, pričom argumentuje najmä intenzitou kopnutia. Neuvádza však, z akých dôkazov vyvodzuje úmysel obvineného pri poslednom kope, ktorý smeroval práve k spôsobeniu ťažkej ujmy na zdraví. Ak mal obvinený konať v domnelom strachu o život, jeho zavinenie k následku ťažkej ujmy mohlo byť maximálne nedbanlivostné. Správnu právnu kvalifikáciu, keď nebola uznaná nutná obrana mal byť prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, prípadne prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie krajského súdu, rozsudok okresného súdu, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad, a vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

* * * * *

Prokurátor sa vyjadril k dovolaniu obvineného podaním z 28. novembra 2025 a uviedol, že dovolanie považuje za nedôvodné, nakoľko je zrejmé, že v predmetnej veci nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku. Skutočnosťí uvádzané obvineným prokurátor nepovažuje za naplnenie dovolacích dôvodov. Obvinený bol počas celého konania zastúpený obhajcom a jeho právo na obhajobu bolo plne rešpektované. Vo vzťahu k jednotlivým rozhodnutiam vo veci konajúcich súdov možno bez akýchkoľvek pochybností uviesť, že tieto vychádzajú zo správneho, úplného o objektívne zisteného skutkového stavu a sú založené na správnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu.

Z uvedených dôvodov prokurátor navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného odmietol.

* * * * *

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila aj splnomocnenkyňa poškodených podaním z 2. decembra 2025, v ktorom uviedla, že dovolanie považuje za nedôvodné. Smrteľný kop poškodenému bol preukázaný (okrem výpovede obvineného) znaleckým posudkom. Tvrdenia o prvotnom útoku zo strany poškodeného sú nedôveryhodné s poukazom na jeho predchádzajúce vyjadrenia v prípravnom konaní a boli spochybnené výpoveďami blízkych príbuzných, ktorí mali vedomosť o zámere poškodeného navštíviť obvineného a vydiskutovať si „šíriace sa reči“. Z prvotných vyjadrení bezprostredne po skutku vyplýva, že práve obvinený ako prvý uderil poškodeného. Nesúhlas s hodnotením dôkazov nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Konanie obvineného bolo celkom zjavne neprimerané konaniu poškodeného. Ak by aj poškodený inicioval prvotný útok, bol tak zanedbateľný, že u obvineného nezanedchal žiadne stopy v podobe zranení. Neexistencia zranení na tele obvineného bola dostatočne preukázaná. Jediné poranenia mal na hánkach rúk. Okresný súd vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu na zistenie skutkového stavu a svoje rozhodnutie presvedčivo zdôvodnil vykonanými dôkazmi. Oba súdy sa vysporiadali s dôkazmi a tvrdeniami obvineného, predovšetkým veľmi presvedčivo vyvrátili tvrdenia o nutnej obrane. Súdni zistený skutkový stav veci bol správne právne posúdený pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu skutku a aplikáciu § 25 Trestného zákona. Miernejšiu právnu kvalifikáciu skutku obvinený nenamietal v podanom odvolaní, ani v priebehu konania.

Z vyššie uvedených dôvodov splnomocnenkyňa poškodených navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného odmietol.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 29. decembra 2025.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd považuje za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je v zásade prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Jednotlivé dovolacie dôvody (§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku), sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“ (primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Najvyšší súd v zmysle konštantnej judikatúry uvádza, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku predpokladá nie akékoľvek porušenie práva na obhajobu, ale len tie prípady, kedy toto právo obvineného bolo porušené zásadným spôsobom. Spravidla pôjde o prípady, kedy obvinený nebol v trestnom konaní zastúpený obhajcom napriek tomu, že išlo o niektorý z prípadov povinnej obhajoby (§ 37 Trestného poriadku). Spôsob obhajoby obvineného je mimo rámec tohto dovolacieho

dôvodu. Vo všeobecnosti možno dodať, že právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (pozri uznesenie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011).

Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcich „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby, a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, keďže nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva zásadným spôsobom. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného, a aby sa na tieto v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený namieta rozpor skutkového deja so skutkovým stavom, ignorovanie dôkazov svedčiacich v jeho prospech a porušenie zásady *in dubio pro reo*.

Obvineným namietaný rozpor skutkového deja so skutkovým stavom zasahuje do skutkových zistení, pričom tak, ako to už najvyšší súd spomenul vyššie v dovolacom konaní sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania.

Ak obvinený namieta konanie súdu, ktorý podľa jeho tvrdení neprihliadol na dôkazy svedčiace v jeho prospech je potrebné poukázať na ustanovenie § 272 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolností nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolností, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými dôkazmi. Rozhodnutie o odmietnutí vykonať dôkaz sa oznámi tomu, kto návrh na jeho vykonanie podal, a to spravidla ústne po otvorení hlavného pojednávania; súd je však oprávnený, ak sa to ukáže potrebným v priebehu ďalšieho pojednávania, takéto rozhodnutie zmeniť a vykonanie dôkazu pripustiť.

V súvislosti s vyššie uvedeným z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplynulo, že súd vykonal riadne dokazovanie výsluchom obvineného, svedkov, poškodených, znaleckými posudkami a listinnými dôkazmi. Ďalej (na str. 17) okresný súd uviedol, že odmietol vykonať obhajobou navrhnutý dôkaz - výsluch svedkyne X. G.Á., keďže išlo o svedkyňu, ktorej výpoveď z prípravného konania navrhol prokurátor v obžalobe prečítať, a ktorej výsluch obvinený, ani jeho obhajca bez meškania súdu písomne neoznámili. Súd však prihliadol na jej výpoveď z prípravného konania, pričom táto svedkyňa sa konkrétne k uvedenému skutku nevedela vyjadriť. Súd ďalej odmietol vykonať dôkaz navrhnutý splnomocnenkyňou poškodených, a to čítaním odborného vyjadrenia na poškodeného L.O. Y., vzhľadom na nesúhlas obvineného s jeho čítaním.

Prihliadnuc na uvedené najvyšší súd konštatuje, že okresný súd svoje rozhodnutie odmietnuť vykonať niektorý z dôkazov oznámil tak, ako mu to ukladá ustanovenie § 272 ods. 3 Trestného poriadku, pričom je potrebné zdôrazniť, že nesúhlas obvineného s hodnotením dôkazov súdmi nižších stupňov dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenapĺňa.

K obvineným namietanej zásade „*in dubio pro reo*“ (v pochybnostiach v prospech obvineného) je

potrebné uviesť, že pochybnosťami sa v tomto prípade majú na mysli pochybnosti skutkového, nie právneho charakteru. Ak orgány činné v trestnom konaní nezistia skutkový stav dostatočne bez akýchkoľvek pochybností preukazujúci vinu obvineného, tak rozhodnutie musí byť vydané vždy v prospech obvineného. Inak povedané, ak má súd čo i len najmenšiu pochybnosť o vine obvineného, je jeho povinnosťou rozhodnúť v jeho prospech. Táto zásada je neoddeliteľne spätá aj s ďalšou zásadou, a to zásadou prezumpcie neviny (obdobne rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Lavents proti Litve z 28. novembra 2002 č. 58442/00 a vo veci Melich a Beck proti Českej republike z 24. júla 2008 č. 35450/04).

V posudzovanom prípade je však zrejmé, že súd o úplnosti a pravdivosti usvedčujúcich dôkazov nemal žiadnu pochybnosť. Obhajobné tvrdenia obvineného súd vyhodnotil ako nevierohodné, preto neprichádzalo do úvahy aplikovať predmetnú zásadu.

Navyše v súvislosti s námietkou obvineného, že súdy neaplikovali základnú zásadu trestného konania „v pochybnostiach v prospech obvineného“ Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že použitie tejto zásady vyplývajúcej z ustanovenia § 2 ods. 4 Trestného poriadku (aj podľa rozhodnutia, sp zn. R 37/1971) prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie. Táto zásada sa týka iba skutkových zistení. Nakoľko dovolací súd skutkové zistenia nemôže skúmať, námietka neuplatnenia tejto zásady nemôže napĺňať dovolací dôvod.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Touto formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva. Poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi tento dovolací dôvod nenapĺňa (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 24. júla 2007, sp. zn. 2 Tdo 21/2007, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 57, roč. 2007 - II.).

Povedané inými slovami, predmetný dovolací dôvod dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, tzn. nie je prípustné právne účinne namietať, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu. Ďalej predpokladá, ako už bolo vyššie uvedené výlučne chyby právne, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejší alebo miernejší trestný čin, alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatel'a alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať, napr. rozhodovania o treste, či ochrannom opatrení (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 47/2014-II.).

V rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený namietal, že súd neprihliadol na § 25 ods. 3 Trestného zákona, nakoľko konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom poškodeného, čo vylučuje protiprávnosť jeho konania. Ak aj napriek tejto skutočnosti súdy vyhodnotili jeho konanie ako trestný čin, mali skutok kvalifikovať ako usmrtenie podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, prípadne ublíženie na zdraví podľa §

156 ods. 1 Trestného zákona, a nie ako zabitie podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona.

Podľa § 25 Trestného zákona:

- (1) Čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom.
- (2) Nejde o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu.
- (3) Ten, kto odvracia útok spôsobom uvedeným v odseku 2, nebude trestne zodpovedný, ak konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom, najmä v dôsledku zmätku, strachu alebo zľaknutia.

Pre možnosť posudzovania podmienok nutnej obrany (alebo putatívnej obrany), ako okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu v dovolacom konaní by zistený skutok musel obsahovať skutkové okolnosti svedčiace na možnosť konania obvineného v nutnej obrane alebo v putatívnej obrane. Za tejto situácie by bol dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku naplnený vtedy, ak by také okolnosti boli nesprávne právne vyhodnotené, t. j. ako nespĺňajúce kritériá uvedené v § 25 Trestného zákona, hoci v skutočnosti by ich spĺňali (R 47/2014-III.).

Aplikujúc tento judikovaný záver na posudzovaný prípad dovolací súd konštatuje, že z vymedzenia skutku tak, ako bol naformulovaný (vychádzajúc zo skutkových záverov ustálených súdmi nižšieho stupňa, ktoré dovolací súd nie je už oprávnený skúmať a meniť), nevyplývajú skutkové okolnosti svedčiace o možnosti konania obvineného v nutnej obrane. Zo skutkovej vety je zrejmé, že poškodený už po prvom údere päťou do tváre spadol na zem, ležal na chrbte, pričom obvinený ho potom najmenej 6-krát udrel do oblasti tváre a trupu. Keď sa poškodený následne dostal do polohy na kolená, obvinený ho opätovne kopol do pleca a krku, čo viedlo k nárazu hlavy poškodeného o zem. Takéto konanie obvineného nemožno posúdiť ako odvracanie útoku, ale išlo jednoznačne o pokračujúci útok zo strany obvineného, o čom svedčia najmä opakované údery do hlavy a trupu, útok na osobu ležiacu na zemi, ako aj kop do oblasti krku a hlavy. Tiež nemožno opomenúť zjavný nepomer váhy medzi obvineným, ktorý bol od poškodeného o 40 kg ťažší. Útok proti ležiacej, kľáčiacej alebo nebrániacej sa osobe nemôže byť za žiadnych okolností nutnou obranou. Nemožno sa stotožniť ani s námietkami obvineného, že konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom, pretože povaha útoku obvineného, najmä jeho vedomé pokračovanie v útoku na oblasť, kde je životne dôležitý orgán (hlava), ako aj početnosť zranení poškodeného vylučujú silné rozrušenie.

Beztretnosti podľa § 25 Trestného zákona sa nemôže dovolávať ten, kto sa pri obrane proti útoku neobmedzí na odvracanie útoku, ale podnikne ďalšie útočné činy, neodôvodnené už iba nutnosťou obrany, a kto sa prípadne dá s útočníkom do vzájomnej potýčky, takže už u neho nejde o obranu, ale o vysporiadanie sa s útočníkom. (Rt 26/1967) A v zmysle skutkových zistení (ku ktorým dospeli oba sudy) práve o takúto situáciu v danom prípade išlo.

Najvyšší súd sa plne stotožňuje s argumentáciou okresného súdu, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia spochybnil námietky obvineného o nutnej obrane a uviedol že „súd zároveň neakceptoval obranu obžalovaného, že v danom prípade išlo z jeho strany o nutnú obranu. V tejto súvislosti obžalovaný v priebehu konania opakovane uvádzal, že v priebehu konfliktu sa iba bránil a odvracal intenzívne útoky zo strany poškodeného Y. Y..... Obžalovaný tiež uvádzal, že v danom prípade išlo o rovnocennú bitku medzi ním a poškodeným Y. Y. K tomuto tvrdeniu obžalovaného nemožno opomenúť prima facie zjavný, výrazný fyzický nepomer medzi oboma aktérmi incidentu, kedy v čase skutku obžalovaný váhovo prevyšoval poškodeného približne o 40 kg. Osobitne však súd poukazuje na vyššie špecifikovaný spôsob a intenzitu vedenia útokov odrážajúci sa v spôsobenom následku, kedy na strane obžalovaného bolo zistené povrchové poranenie vlasatej kože hlavy, bez zistenia modrín po tele, odrenín, tržných rán či iných poranení. Na druhej strane poškodený Y. Y. v dôsledku útoku obžalovaného utrpel mnohopočetné poranenia v oblasti hlavy, trupu aj končatín, a to kožné odreniny na čele vpravo, krvné podliatiny v oblasti očí, na nose, v ľavej spánkovej oblasti, na vnútornej ploche hornej a dolnej pery, pomliaždenie a prekrvácanie mäkkých lebečných pokrývok v čelovej, temennej a spánkovej oblasti obojstranne, krvný výron pod tvrdou plenou mozgu v strednej a zadnej lebečnej jame vpravo, krvné

výrony v okolí ciev v oblasti mozgového kmeňa a napokon ťažký poúrazový opuch mozgu, ktorý bol zároveň bezprostrednou príčinou jeho smrti. Uvedené tak jednoznačne odporuje tvrdeniu obžalovaného o rovnocennej bitke medzi ním a poškodeným.“

Pokiaľ ide o argumentáciu obvineného, že ak sa súd nestotožní s nutnou obranou, malo byť jeho konanie posudzované ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, prípadne ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona je potrebné poukázať na tieto skutočnosti. Zločin zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona znie: kto v úmysle spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví inému z nedbanlivosti spôsobí smrť, potrestá sa odňatím slobody na sedem rokov až desať rokov.

Objektom trestného činu zabitia je ľudský život. Hmotným predmetom útoku je ľudské telo.

Objektívna stránka trestného činu zabitia spočíva v spôsobení smrti inej osobe. Smrť nastáva ako nedbanlivostný následok páchatel'ovho konania (resp. opomenutia konania), ktorým mal páchatel' úmysel spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví. Smrť môže byť vyvolaná aktívnym konaním páchatel'a (napr. násilné udieranie do oblasti hlavy), ale aj opomenutím konania, na ktoré bol páchatel' podľa okolností a svojich pomerov povinný. Smrť osoby môže nastať okamžite po konaní (resp. opomenutí konania) páchatel'a (napr. páchatel' udrie poškodeného kovovou tyčou do hlavy, na čo poškodený okamžite umrie) alebo až po dlhšom časovom úseku (napr. páchatel' brutálne zbije poškodeného, ktorý zraneniam podľahne v nemocnici až o niekoľko dní). Zákon nešpecifikuje, aký maximálny časový úsek môže byť medzi konaním (resp. opomenutím konania) páchatel'a a smrťou inej osoby. V prípadoch dlhšieho časového rozmedzia medzi konaním páchatel'a a vznikom následku však bude potrebné skúmať, či bolo toto konanie jedinou alebo rozhodujúcou príčinou vzniku následku. Vždy však musí byť preukázané, že páchatel' mohol kauzálny priebeh predvídať (pozri R 17/2003).

Subjekt trestného činu zabitia je všeobecný, t. j. páchatel'om môže byť ktorákoľvek trestne zodpovedná fyzická osoba.

Subjektívna stránka trestného činu zabitia spočíva v úmyselnom zavinení. Môže ísť o priamy alebo nepriamy úmysel. Tento úmysel sa vzťahuje na konanie páchatel'a a aj určitú formu následku - páchatel' úmyselne koná tak, aby inému spôsobil ťažkú ujmu na zdraví. Spôsobenie ťažkej ujmy na zdraví je následok zamýšľaný páchatel'om, no skutočný následok spočíva v spôsobení smrti. Táto smrť nastáva z nedbanlivosti, t. j. páchatel' nechcel smrť spôsobiť, a ani s takým následkom nebol uzročený. Minimálne však vedel, že smrť následkom jeho konania nastať môže, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že nenastane, alebo ani nevedel, že smrť nastať môže, no to vzhľadom na okolnosti a svoje osobné pomery vedieť mal a mohol. Iba pokiaľ by následok smrti nenastal, páchatel' bude zodpovedný za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 155 Trestného zákona.

Trestný čin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona znie: kto inému z nedbanlivosti spôsobí smrť, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Objektom trestného činu je ľudský život. Hmotným predmetom útoku je telo človeka.

Objektívna stránka trestného činu usmrtenia spočíva v spôsobení smrti inej osobe. Smrť nastáva ako nedbanlivostný následok páchatel'ovho konania (resp. opomenutia konania). Smrť môže byť vyvolaná aktívnym konaním páchatel'a, ale aj opomenutím konania, na ktoré bol páchatel' podľa okolností a svojich pomerov povinný. Smrť osoby môže nastať okamžite po konaní (resp. opomenutí konania) páchatel'a, alebo až po dlhšom časovom úseku.

Subjekt trestného činu usmrtenia je všeobecný.

Subjektívna stránka spočíva v nedbanlivostnom zavinení. Môže ísť o nedbanlivosť vedomú alebo nevedomú. Páchatel' teda nemá úmysel ani spôsobiť ublíženie na zdraví inej osobe (resp. ťažkú ujmu na zdraví), ani ju usmrtiť.

Trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona znie: kto inému úmyselne ublíži na zdraví, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až dva roky. Rozdiel medzi zabitím a ublížením na zdraví je v následku, a miere zavinenia. Následkom ublíženia na zdraví je poškodenie zdravia, nie smrť.

Kým individuálnym objektom trestného činu ublíženia na zdraví je záujem spoločnosti na ochrane ľudského zdravia, tak predmetom dotknutého trestného činu je telo konkrétnej osoby.

Objektívna stránka trestného činu spočíva v ublížení na zdraví, ktorého následkom je také poškodenie zdravia inej osoby, ktoré (podľa odseku 1) nedosahuje intenzity ťažkej ujmy na zdraví. Zákonodarca v rámci textácie dotknutej základnej skutkovej podstaty nezakomponoval do jej znenia, akým spôsobom má byť ublíženie na zdraví realizované. Z toho dôvodu je bez právneho významu, akým spôsobom páchateľ tento škodlivý následok vyvolá. Na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti v zmysle § 156 ods. 1 je teda relevantné výlučne to, že ublíženie na zdraví nastalo v priamej príčinnej súvislosti s úmyselným konaním páchateľa (existencia kauzálneho vzťahu medzi konaním a následkom).

Subjektom trestného činu ublíženia na zdraví môže byť ktorákoľvek trestne zodpovedná fyzická osoba.

Subjektívna stránka spočíva v úmyselnom zavinení páchateľa trestného činu ublíženia na zdraví, pričom úmysel páchateľa sa musí obligatórne vzťahovať k následku ublíženia na zdraví. Na účely vyvodenia trestnoprávnej zodpovednosti tak postačuje aj nepriamy úmysel (*dolus eventualis*). Subjektívna stránka trestného činu ublíženia na zdraví má značný význam najmä v súvislosti so správnou kvalifikáciou konkrétneho skutku. Na účely vyhodnotenia subjektívnej stránky dotknutého trestného činu, resp. zavinenia páchateľa je potrebné vziať na zreteľ konkrétne individuálne skutkové okolnosti prípadu. Spravidla najvýznamnejšími skutkovými okolnosťami preukazujúcimi konkrétnu formu zavinenia páchateľa sú spôsob spáchania trestného činu, intenzita útoku páchateľa, osobnosť a vlastnosti páchateľa, motív a pod.

Práve subjektívna stránka odlišuje trestný čin usmrtenia od trestného činu zabitia, kde je síce konanie zavinené úmyselne, ale následok nedbanlivostne. Hlavný rozdiel medzi zabitím a usmrtením spočíva teda v type zavinenia, a v úmysle páchateľa. Zabitie je úmyselné spôsobenie ťažkej ujmy na zdraví, ktoré z nedbanlivosti vedie k smrti. Naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu usmrtenia nastáva, keď páchateľ spôsobí smrť iného z nedbanlivosti.

Je zrejmé, že z konania obvineného vyplýval úmysel spôsobiť poškodenému ťažkú ujmu na zdraví zohľadniac počet úderov, ich intenzitu, či miesto kam údery smerovali, pričom z nedbanlivosti mu spôsobil smrť. Nie je preto možné kvalifikovať jeho konanie ako usmrtenie, pre ktoré je charakteristické výlučne nedbanlivostné konanie páchateľa. Obvinený tak svojím konaním po subjektívnej aj objektívnej stránke jednoznačne naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona a vzhľadom k tomu, že následkom jeho konania bola smrť poškodeného, nemohlo ísť vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ani o trestný čin ublíženia na zdraví, ako sa toho domáhal obvinený.

Najvyšší súd, čo sa týka kvalifikácie konania obvineného sa plne stotožňuje a odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu, ktorý uviedol, že „obžalovaný ako plne trestnoprávne zodpovedný subjekt vedel, že svojím konaním môže ohroziť, resp. porušiť záujem chránený zákonom, t. j. záujem štátu na ochrane ľudského života, a tým, že poškodeného Y. Y. spôsobom popísaným v skutkovej vete rozsudku opakovane fyzicky napadol päťou do oblasti tváre a trupu, a následne poškodeného, kľačiaceho v polohe na kolenách, kopol do oblasti ľavého pleca a ľavej strany krku, porušenie záujmu chráneného zákonom spôsobiť chcel. Úmysel obžalovaného smeroval k spôsobeniu ťažkej ujmy na zdraví poškodeného, kedy však došlo preukázateľne k smrti poškodeného ako k nedbanlivostnému následku konania obžalovaného. Osobitne je v tomto smere potrebné poukázať práve na rozhodujúci, záverečný akt fyzického napadnutia, kedy poškodeného, ktorý v tom čase bol v polohe na kolenách, bez toho, aby poškodený na obžalovaného akokoľvek útočil, obžalovaný kopol do oblasti ľavého pleca a ľavej strany

krku. Tým došlo k silnému nárazu hlavy poškodeného o zem a k najzávažnejšiemu vnútrolebečnému poraneniu, teda ťažkému poúrazovému opuchu mozgu, ktorý bol bezprostrednou príčinou smrti poškodeného. Súd sa nestotožnil s argumentáciou obhajoby o právnom kvalifikovaní konania obžalovaného ako prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona. V konaní bolo totiž preukázané, že obžalovaný konal v úmysle spôsobiť poškodenému ťažkú ujmu na zdraví. V tomto smere je potrebné akcentovať najmä už vyššie podrobne popísaný spôsob a intenzitu fyzického napádania poškodeného obžalovaným a v tejto súvislosti aj povahu a početnosť vedenia úderov, ako aj závery znaleckého dokazovania, kedy vychádzajúc zo znaleckého posudku č. 21/2021 a č. 56/2021 vypracovaného znalcami MUDr. P. G. a MUDr. P. P., PhD. vyplýva, že aj v prípade, ak by nedošlo k úmrtiu poškodeného v dôsledku ťažkých poúrazových komplikácií, tak doba liečby a práceneschopnosti by trvala 10 až 12 týždňov.“

Právne posúdenie skutku súdmi oboch stupňov teda vychádzalo z vykonaného dokazovania, bolo podľa najvyššieho súdu správne, a zodpovedalo ustanoveniam Trestného zákona. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie sú splnené obvineným uvádzané dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, a z tohto dôvodu dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.